9e JAARGe. №. 34.

OOSTPOST

SOERABAYASCHE COURANT

Prijs der Inteekening.
Voor Soerabaya ℔ jaar ƒ 24.– ℔ halfjr ƒ 12.– ℔ maand ƒ 2.–
„ Java. „ do. „ 30.– „ do. „ 15.–
„ Buitenb. „ do. „ 36.– „ do. „ 18.–
„ Europa. „ do. „ 50.–
De OOSTPOST verschijnt dagelijks met uitzondering van den Zondag.

ZATURDAG 9 FEBRUARIJ 1861.

Prijs der Advertentiën.
De prijs der ADVERTENTIEN is ƒ 1.— voor elke TIEN WOORDEN; behalve het zegel.
Advertentien met groote letter betalen dubbeld,
Iedere herhaling na de twee eerste plaatsingen wordt betaald met de helft van het bedrag der advertentie.
Voor doorloopende annonces kunnen schikkingen worden getroffen.

OVEREENKOMSTEN

MET

INLANDERS.

De zwerm van pijlen, tegen den vrijen arbeid op Java afgeschoten, die sedert geruimen tijd den politieken hemel van Nederland verdonkert, treft voor het grootste deel volstrekt geen doel, maar raakt alleen een onnatuurlijken stand van zaken, die den vrijen arbeid belemmert, en juist daarom te meer behoorde te worden opgeheven.

De *Gouvernementscultures* zal de inlander verwaarloozen, als zijn hart verdeeld is tusschen deze en den aanplant van particulieren. De *schatkist van Nederland* vordert gedwongen levering van producten, en het batig saldo zou wegvallen door algemeene toepassing van den vrijen arbeid. De *heerediensten* staan der vrije beschikking van den inlander over zijnen tijd en dus ook den vrijen arbeid in den weg. Op het grootste gedeelte van Java bestaat *gemeentegebruik van gronden, geen individueel grondbezit*, daarom zou de industrieel van den landman, als individu, geen vrijen aanplant kunnen bekomen. De inlandsche hoofden missen bij vrijen landbouw de *cultuurpercenten*, en zullen dien derhalve tegenstaan, ten zij omgekocht door den ondernemer ten koste van den kleinen man. *Geregistreerde overeenkomsten* tusschen den particulier en den landbouwer geven aanleiding tot verwarring van den vrijen arbeid met de op hoog gezag ingevoerde cultures, en leiden daardoor tot knevelarij.

Het is inhetoogloopend dat al deze bezwaren, ofschoon ter bestrijding van den vrijen arbeid opgeworpen, integendeel den onnatuurlijken stand van zaken treffen, die den vrijen arbeid belemmeren.

De *Gouvernementscultures* hebben dienst gedaan, maar het regeringsreglement zelf gebiedt voorbereiding tot een overgang van verpligten in vrijwilligen arbeid. De *baten van 's lands schatkist*, uit Java gevloeid, behooren ook allereerst aan Java toe, en juist de vrije industrie brengt het eenige regtvaardige en houdbare evenwigt voort tusschen de belangen van moederland en bezittingen. De *heerediensten* werken onregtvaardige verdeeling van den arbeid en willekeurige beschikking der hoofden over den kleinen man in de hand, en het regeringsreglement schrijft dan ook trapswijze vermindering daarvan voor. *Het gemeentegebruik van gronden* veroorzaakt onvermijdelijk verwaarloozing van den grond en achterstand der producten, omdat overal de mensch alleen aan blijvend eigendom de noodige zorg zal wijden. De *cultuurpercenten* der ambtenaren zijn onregtvaardig omdat de een ze ontvangt en de ander ze mist, en schadelijk omdat zij de hoofden verlokken tot misbruiking van hun gezag. De *geregistreerde overeenkomsten* kunnen tot knevelarij leiden alleen omdat zij naast den Gouvernements-arbeid werken en te veel op de leest der verpligte cultures zijn geschoeid.

Zóó bevatten al die bezwaren, wèl beschouwd, geene wederlegging van den vrijen arbeid, maar zijn slechts tegen een toestand gerigt, die op zich zelven verderfelijk, reeds alleen hierom op den duur onhoudbaar is, dewijl hij de ontwikkeling van den vrijen arbeid en de industrie in den weg staat, die de hoogste voorwaarden zijn van de welvaart aller volken en ook van Java.

Zóó redenerend handelt men als die opziener eener plantage, die de handen van den slaaf in keetenen sloeg, en hem daarna afstrafte, omdat hij, in die boeijen geklonken, aan den last tot werken geen gehoor gaf.

Wij willen thans de scherpte beproeven van het laatstgenoemde der wapenen, waarmede men den vrijen arbeid bestrijdt, en de deugdelijkheid onderzoeken van het bewijs daartegen aan de zoogenaamde *vrijwillige overeenkomsten* ontleend.

Onwillekeurig worden wij in onzen gedachtenloop gestuit onder het nederschrijven van dat woord: *vrijwillige overeenkomsten*. Wij meenden dat overeenkomsten nooit anders dan *vrijwillig* kunnen zijn. In de publicatie van 1838 No. 50 is dan ook alleen van *overeenkomsten* met den inlander sprake. De uitdrukking: *vrijwillige overeenkomsten* komt alleen voor in art. 56 van het regeringsreglement, alwaar de wetgever zich tot het gebruik van dat *pleonasme* laat verleiden waarschijnlijk alleen uit zucht, om de contracten van den *ondernemer* met *inlanders* te onderscheiden van de contracten des *gouvernements* met *fabriekanten*. Maar, hoe onnauwkeurig die uitdrukking *vrijwillige overeenkomsten* ook zij, wij achten haar toch in één opzigt opmerkelijk. Zij is allengs gangbaar geworden, evenzeer als de term: *vrije arbeid*, ofschoon de staathuishoudkunde anders alleen van *arbeid* weet. Doch op Java moest bepaald het adjectief: *vrij* daaraan worden toegevoegd. De tegenstanders van de particuliere nijverheid op Java gebruiken bij voorkeur de uitdrukkingen: *gouvernementscultures, op hoog gezag ingevoerde cultures, cultuur-stelsel*. Hoogstens komt nog een enkele maal *verpligte* arbeid over hunne lippen, maar van *gedwongen* arbeid willen zij niet hooren, en *dwang-arbeid* schijnt hun, op het cultuurstelsel toegepast, schier laster, en alleen te huis behoorende bij *de dwangarbeiders in de boeijen*. En toch van dezelfde lippen vloeit het woord *vrije arbeid, vrijwillige overeenkomsten*. Zóó wederleggen zij zich zelven, want, wie spreekt van vrijwillige overeenkomsten, hoe ontaalkundig die uitdrukking zij, veronderstelt natuurlijk het bestaan van *onvrijwilligen*, dus *verpligten, gedwongen* arbeid en erkent dat het cultuurstelsel *dwangarbeid* oplegt. — Wij zullen ons echter, ter wille der juistheid, van dat woord: *vrijwillig* onthouden, nu wij de *overeenkomsten met inlanders* gaan beschouwen.

Wij behoeven wel niet veel te zeggen ter staving van de *tijdigheid, gepastheid* en *belangrijkheid* van dit onderwerp. Juist thans beweegt zich de strijd over den vrijen arbeid om de quaestie der *overeenkomsten*. Nimmer hebben de hoofden van gewestelijk bestuur de ondernemers zóó trachten te belemmeren door het opwerpen van allerlei vragen over de geregistreerde contracten, nimmer drongen zóó vele stemmen aan op afschaffing der publicatie van 1838 No. 50 als in strijd met het cultuurstelsel, het regerings-reglement en de belangen van den inlander, als thans. Ja! zien wij wel, dan wordt van zekere zijde het vraagstuk der contracten op listige en onedele wijze dienstbaar gemaakt aan de onderdrukking van den vrijen arbeid. Wij gelooven dan ook in den geest van allen, die bij de industrie van Java belang hebben, te handelen als wij de overeenkomsten met den inlander nader beschouwen:

1o *met het oog op staatsblad* 1838 *No.* 50,
2o *met het oog op artikel* 56 *van het reglement op het beleid der regering van Nederlandsch-Indie*,
3o *met het oog op de tegenwoordige behoefte.*

Reeds vroeger (*) hebben wij een woord gezegd over overeenkomsten met inlanders *met het oog op staatsblad* 1838 *No.* 50, en toen ook van *onze* zijde op de wenschelijkheid van de herziening dier publicatie aangedrongen, op grond dat hare bepalingen zelve aanleiding kunnen geven tot zulke verwarring van particuliere industrie met Gouvernementscultures en daaruit voortvloeiende misbruiken, als men van regeringszijde in Rembang en Cheribon heeft ontdekt, hoe overdreven die ontaarding van den vrijen arbeid ook moge zijn voorgesteld.

Wij willen thans op de noodzakelijkheid dier herziening aandringen met het bewijs, ontleend aan de ervaring: *dat onderscheidene hoofden van gewestelijk bestuur in de opvatting en toepassing*

(*) Zie onze artikelen over den *verkoop van eene particuliere talaks-onderneming in Probolinggo*, (Oostpost No. 13, 16 en 19.)

DE SCHAT

VAN DEN SCHIPBREUKELING.

(*Ve. volg.*)

„Daar hebt gij gelijk in, baas HARFITZ!" sprak de kleêrmaker. „Wat kregen wij fiksche ijzeren bouten van het laatste wrak en wat een heerlijk eikenhout bovendien. Wanneer het wrak hier op de auctie komt, dan heb ik er ook mijn voordeel van."

„Ik ook" zeide de smid. Mij dunkt, dat hij mij wel een stuk of wat goede posten voor een nieuwe smidse present zal doen; hij ziet er niet uit, alsof hij van zwavelstokken gebouwd is."

„Daaraan kan men zien, hoe de goede God aan alle menschen denkt" merkte de kleêrmaker aan. „Op deze afgelegen kusten groeit geen katoen, geene zijde, geen ijzer, niets om zoo te zeggen, behalve zeevisch, en nu is Hij zoo goed, ieder jaar den een' of anderen zeevaarder te laten verongelukken, opdat wij datgene kunnen bekomen, wat wij op eene billijke wijze behoeven.

„Ja en hij laat het juist in het najaar geschieden," voegde er eene oude vrouw bij, „omdat hij weet, dat de winter nadert en dan hebben arme menschen behoefde aan wat brandhout."

„Het is eene eerlijke winst, op te vangen wat de zee ons toewerpt" sprak de kleêrmaker. „bij *Nymindegab* ging het in vroeger dagen erger toe."

„Bij *Nymindegab!*" hernam de smid. „Daar weet niemand iets van, hoe ging het dan?"

„Herinnert gij u dat niet, wat er verleden jaar, tegen MARIA lichtmis toen wij feest vierden te *Timgaard*, van den rijken heer ESPEN verhaald werd? — Hij woonde in een huis, dat Ahner genoemd werd, en reed ieder' stormachtigen avond en in de donkere nachten des winters over de duinen met een' aangestoken lantaarn onder de buik van zijn paard gebonden, opdat de zeevarenden die uit hunnen koers gedreven waren, zouden meenen, dat het licht van een schip kwam, dat in diep water zeilde en aldus op strand gelokt werden, terwijl zij op het licht af stuurden. Het ging langen tijd goed en ESPEN van Ahner werd een zeer rijk man, want hij had het strandregt; maar eenmaal, juist toen hij eene bruiloft voor zijne dochter gaf, kwam er een half simpel man het huis in, die de schandelijke daad van den heer aan de overheid openbaarde."

Onder dit gesprek had het bovengemelde schip meermalen te vergeefs beproefd over stag te gaan, dat wil zeggen, eene wending te maken, die het van de kust afbrengen konde, maar de poging mislukte; onder den sterken storm, die elk oogenblik scheen toe te nemen, was het niet mogelijk, zooveel zeilen te voeren, als noodig waren om het schip te regeren. Het lot daarvan kon ook niet langer twijfelachtig zijn; elke zee bragt het nader aan het strand, waarvan het buitenste gedeelte de branding en het binnenste, dat zich langs de kust uitstrekte de wal genoemd werden.

Het is omtrent eene halve eeuw geleden, dat de tegenwoordige gebeurtenis plaats greep. In dezen tusschentijd heeft de *Noord-zee* menig wrak over het Brand-rif aangebragt en menige bede en doodszucht is door den storm verwaaid of door de zee gesmoord, vóór men aan werkdadige middelen dacht, om den schipbreukelingen hulp toe te brengen. In den tijd, waarvan ik spreek, waren deze ongelukkigen dikwijls zoo nabij het land, dat hunne wanhopige gebeden en kreten de kust naderden, aan zich zelven overgelaten of aan het zeldzame toeval, dat de storm ging liggen vóór het wrak uit elkander geslagen was, zoo dat de visschers hen konden naderen en hen in hunne brooze vaartuigjes opnemen.

Intusschen was de dag voorbij gegaan, maar in den helderen zomeravond kon men zelfs verwijderde voorwerpen zien. De maan kwam tusschen de wolken te voorschijn en in het bleeke, trillende licht dat zij over de zee wierp, zag men duidelijk het schip vóór twee of drie kleine zeilen digter naar de kust drijven. Een van de masten was over boord gegaan en hing in het touwwerk aan den eenen kant van het schip. Nu en dan voerde de storm eene doordringende kreet naar land. Het kommando aan boord had reeds lang opgehouden, een ieder was slechts op eigen redding bedacht. Een van de booten werd nedergelaten, maar de golven vulden die in het zelfde oogenblik, dat ze te water gelaten werd. Aan het strand was het aantal der toeschouwers vermeerderd geworden met den heer van *Aabjerg* en zijn' zoon. De eerste was een corpulent persoon in eene dikke kabaai gewikkeld en met eene pelsmuts

dier bepalingen hemelsbreed van elkander verschillen. Al noemen wij geene namen, wij geven echter de verzekering dat wij het *kunnen* doen, en onze voorstelling niet op het zwevend gebied der veronderstellingen, maar op het vast terrein der werkelijkheid is gegrond.

Het zal vijf jaren geleden zijn dat een ondernemer aan zeker resident een contract met inlanders tot het planten van suikerriet ter registratie voorlegde, op de gewone wijze ingerigt. De resident weigerde de registratie, tenzij de bepaling wierd opgenomen, *dat wedono en petinggies percenten van het loon zouden ontvangen.*

De contractant gaf natuurlijk toe en vond het denkelijk niet onaardig aldus zich door de willekeur des residents zelven van de medewerking der hoofden te mogen verzekeren. Ofschoon in Staatsblad 1838 No. 50 niets voorkomt van zulke uitkeering van percenten aan hoofden, heeft waarschijnlijk, hetzij de bepaling dat de overeenkomsten geschieden met de *oudsten* en *voornaamsten*, onder wie, volgens den minister van kolonien, ook de *hoofden* behooren, hetzij verwarring met gouvernementscultures, hetzij de zucht om de bemiddeling der hoofden te doen strekken ter bewaking der vrije onderneming, den resident tot zulke eigendunkelijke vordering verleid, welke aanleiding had kunnen geven tot misbruiken bij den vrijen arbeid; en dan zou daarvan niet de *particulier* maar de *ambtenaar* de schuld zijn geweest.

Een ander resident beschouwt de zaak uit een geheel ander oogpunt. Hem schijnt het toe, dat contracten, met de inlanders aangegaan, omdat zij in den regel met voorschotten gepaard gaan, en door middel van de oudsten en voornaamsten tot stand komen, niet anders zijn dan „*vermomden dwang*". Hij maakt dus de registratie zóó moeijelijk mogelijk, en belemmert de uitvoering der publicatie als bron van misbruiken, terwijl zij juist gemaakt is om van den vrijen arbeid alle knevelarij te weren.

Weder een ander resident verlangt *in allen gevalle registratie der contracten.* Als de ondernemer beweert: „de bevolking ontvangt van mij geene voorschotten, zij plant riet, en ik betaal gedeeltelijk na gedeeltelijk werk, ik zal nimmer komen klagen, dat ik door haar bedrogen ben, ik maak geene overeenkomsten met haar," dan antwoordt de resident „maar, de bevolking zal geen riet planten, zoo gij haar niet toezegt, het tot een zekeren prijs te koopen, en dat is eene *overeenkomst*, en *deze* moet worden geregistreerd, want Staatsblad 1838 No. 50 art. 3 zegt: *geene overeenkomsten of contracten, van welken aard ook, tusschen Javanen en anderen, geene Javanen zijnde, zullen mogen bestaan, veel minder als bestaanbaar in regten worden beschouwd, voor dat dezelve bij den resident, ter plaatse alwaar de overeenkomsten moeten werken, behoorlijk zullen zijn geregistreerd.*

Wij geven den resident gewonnen dat de *letter* dier bepaling het registreren gebiedt, maar merken toch op: dat het planten van riet nimmer tot de veronderstelling mag leiden dat er een contract is gemaakt, als noch inlander, noch ondernemer van een overeenkomst af weet; dat het aangehaald artikel blijkbaar op onderhandsche, bepaald omschreven, contracten doelt, maar niet op een stilzwijgend vertrouwen van den inlander en den ondernemer jegens elkander hetwelk beide op elkander doet rekenen; dat zelfs de uitdrukking: *veel minder als bestaanbaar in regten* verraadt dat de bedoeling van den steller veeleer is: de contractanten van de hulp der wet te verzekeren door de registratie, dan hen met alle geweld die bescherming op te dringen, als zij in onderling vertrouwen, op ervaring gegrond, van oordeel zijn de tusschenkomst der wet niet te behoeven; en eindelijk dat de letterlijke opvatting dier bepaling dan ook elken heer, die zijnen bediende een voorschot geeft, tot een overtreder maakt, vervolgbaar voor de policie, als hij daarvan geen schriftelijk contract op stelt, en dit niet door den resident laat registreren, eene ongerijmdheid, die ook hier zulke wetsuitlegging bevestigt, welke op den *zin* en de *strekking* en niet op de *letter* der voorden afgaat.

Voegt men bij deze tegenstrijdige opvattingen der publicatie, nog de bezwaren, op vele plaatsen gemaakt, aangaande de *voorwaarden* der overeenkomsten, en de achterdochtige en afschrikwekkende vragen bij het onderzoek aan de inlandsche contractanten gedaan, bedenkt men hoezeer al die moeijelijkheden den arbeid der particuliere ondernemers benadeelen, dan zal men zeker de kleingeestigheid betreuren van staatsdienaren, die zóó het algemeen welzijn opofferen aan eene verwaande bemoeizucht, welke zich zelve de spil zoekt te maken, waarom de gansche maatschappij zich beweegt, maar dan zal men ook erkennen dat er dringende behoefte bestaat aan zulke herziening der publicatie, die dergelijke kleingeestigheid beteugelt door ondubbelzinnige en vrijzinnige bepalingen, op het algemeen welzijn gegrond.

(*Wordt vervolgd.*)

G.

ADVERTENTIEN.

op, welker oorlapen onder den kin waren vast gebonden. Hij had eenen grooten tabakzak in een knoopsgat op de borst hangen en rookte uit een' grooten meerschuimer. Zijn zoon diende als luitenant bij de lansiers, die in *Kolding* lagen; hij had verlof om voor eenige dagen zijnen vader te bezoeken. Hij vertoonde zich dien avond voor de aanwezigen in zijne blaauwe uniform en droeg eene paraplui, die elk oogenblik in den storm omsloeg.

„Mannen!" riep de heer van het dorp, terwijl hij de kin boven de monsterachtige das uitstak. „Wij moeten iets zien te doen voor de ongelukkigen daarginds. Het zou toch jammer zijn, dat al die arme menschen zouden omkomen, niet waar? „God moge het ten beste voor hen schikken" sprak een oude visscher. „De zee gaat te hoog, om zich in de booten te wagen; wij kunnen niets doen, mijnheer de krijgsraad!"

„Ook niet wanneer ik tien daalders geef aan ieder, die hun een touw brengt. Hoe is het? — Kan mij niemand een beetje vuur geven?"

De visschers keken elkander aan en haalden de schouders op. Niemand antwoordde.

„Ik doe er nog vijf daalders bij" sprak de luitenant.

„Dat is toch dunkt mij, een mooi aanbod!" sprak de krijgsraad.

„Maar gij moet u niet te lang bedenken" voegde de zoon er bij. „Frissche moed, mannen! er is slechts een goede wil en een paar sterke armen noodig, dan komt gij er best!"

„Als gij dit denkt, mijnheer de luitenant, zoudt gij dan zelf geen' lust hebben om het eens te beproeven?" zeide een visscher. „Mij dunkt, dat gij een paar sterke armen hebt. Ik zal u mijne boot voor dit waagstuk leenen, maar ik verkoop mijn leven niet voor geld."

„Wat een akelige kerel!" mompelde de officier, zich tot zijnen vader wendende. „Als ik hem maar eens op het exercitie-plein te *Kolding* had!"

„Om Gods wil" fluisterde de vader, „houd u toch stil, brengt mij toch niet in onmin met mijne visschers. Die man is anders geen lafaard. Ik heb hem zelf zes schipbreukelingen van een wrak zien redden en dat in een weder, waarin even weinig waarschijnlijkheid bestond, dat hij het er goed zoude afbrengen, als dat ik het zoude willen proberen om in mijne kabaai naar het schip te zwemmen."

Terwijl dit gesprek gevoerd werd, klonk eene doordringende kreet van het wrak, eene verbazend hooge golf hief het schip in de lucht en wierp het naar het rif; toen de zee weder terug rolde, lag de brik op zijde, verhief zich en zonk nog eenige malen in de geweldige branding en bleef daarna in het zand geboord liggen. Van nu af rolde elke golf er over heen met eene kracht, die men moet gezien hebben, om het te kunnen gelooven, en die in weinig minuten de schansbekleeding en alle verschillende voorwerpen, die tot nog toe op het dek vast gelegen hadden, wegrukte.

In de verwarring, die daardoor ontstond, werd eene doordringende noodkreet gehoord en de visschers, die het digst aan strand stonden, meenden in het schemer donker te zien, dat verscheidene matrozen door de hooge zeeën, die onafgebroken over het dek stortten, weggeslagen werden. Terwijl de golfslag het schip weder in de hoogte wierp, strekten deze ongelukkigen de armen in de hoogte uit; toen hij weder terug rolde, zag men niets meer. De mannen waren verdwenen.

De andere matrozen waren in het want geklommen en hadden zich aan den mast geklemd; van deze plaats hoorde men, telkens als de wind naar land woei, hun smeekend angstgeschrei de menigte uitnoodigen, hun hulp te verleenen.

Kort daarna werd eene boot te water gelaten; toen de kiel het water bereikte, hielden de vier mannen, die dit werk verrigtten, een oogenblik stil, bogen zich over de boot, namen de muts van het hoofd en hielden die voor het gelaat, terwijl zij een kort gebed prevelden. Daarna lieten zij de boot in de diepte glijden.

De vier mannen trachten zich naar het wrak op te werken. Een tijd lang ging de vaart gelukkig, de riemen werden door ervaren handen gevoerd; van elke omstandigheid werd bovendien op de beste wijze partij getrokken, om het doel te bereiken, maar de zee wierp hen terug en vulde de boot. De visschers keerden onverrigter zake terug.

(*Wordt vervolgd*)

VENDUTIE

op Dingsdag den 12 dezer

DOOR

KARTHAUS & MELCHERS.

ten huize van den WelEdGestrengen heer

Meester F. C. FIEVEZ.

Van eenen zoo goed als nieuwen inboedel bestaande uit: GROOTE SPIEGELS, SCHILDERIJEN, HANG-, STAANDE- en KROONLAMPEN, MAHONIJHOUTEN en andere meubelen, waaronder GROOTE KASTEN, CONSOLES, BANKEN, STOELEN, PALEMBANGSCHE WIPSTOELEN, VOLTAIRES, TAFELS, MAHONIJHOUTEN BUFFETTEN, KAP- en WASCHTAFELS met WIT MARMEREN bladen, een MAHONIJHOUTEN TOILETTE DUCHESSE. een zeer GOEDE PIANO van **de Ruiter**, een- en tweemans IJZEREN LEDIKANTEN, een geheel COMPLEET EETSERVIES voor 12 personen, GLAS- en ZILVERWERK, nieuwe ROTTINGMATTEN, KEUKENGEREEDSCHAP, KOPEREN BRAADPANNEN, enz.

Alles daags te voren te bezigtigen.

(224)

VENDUTIE WEGENS VERHUIZING

Op Donderdag den 14den Februarij.

ten huize van den heer

J. VAN DER TANG.

aan den Grisseeschen weg

DOOR

D. MAURITZ MARTENS.

Van nette en wel onderhouden meubelaire goederen, waaronder een **Engelsche Kroonlamp** met drie **Armen, ronde Tafel** met **marmeren blad**, een paar **bekleede bataviaasche Banken**, **Stortbad** met **perspomp**, eenig **zilverwerk** waaronder **dessertmessen** en **vorken** enz. enz.

(237)

Na afloop der VENDUTIE

ten huize van den Heer

J. VAN DER TANG,

zal alsnog worden gehouden

VENDUTIE WEGENS VERTREK

ten huize van den Heer

J. E. HUIGENS,

aan den Grisseeschen weg

DOOR

D. MAURITZ MARTENS.

Van diverse nette meubelaire GOEDEREN waaronder een paar groote SPIEGELS, een fraaije MAHONIJHOUTEN SCHRIJFTAFEL, HANG- en STAANDELAMPEN enz. enz.

(236)

Op een' nader te bepalen dag,

zal door tusschenkomst van het Vendu-Kantoor te

SAMARANG,

ALDAAR WORDEN VERKOCHT:

HET

LOGEMENT

en de daaraan verbondene

WAGEN-VERHUURDERIJ,

bekend onder den naam van het

JAVA-HOTEL,

met de daarbij behoorende Gebouwen en compleete Inventaris; zijnde inmiddels uit de hand TE KOOP.

Informatiën te bekomen, bij

Samarang, Wed. **M. CARAPIET.**

5 *Februarij* 1861. (244)

HOUT-VENDUTIE

te Soerabaija.

Op een nader te bepalen dag,

in den loop dezer maand.

Zullen op onze stapelplaats te *Ketabang* publiek worden verkocht.

p. m. 800 stuks djatie houtwerken,

(226) **B. J. VAN ECK & CO.**

BEKENDMAKING.

Op eenen nader te bepalen dag

in de tweede helft van de maand Februarij 1861

ZAL DOOR

D. D. VAN BOECKHOLTZ,

voor rekening van de firma

B. KOPERSMIT & CO,

verkocht worden:

Eene partij van **966 Jattie houten Balken** en **125 Doodkistplanken**, afkomstig van den Houtaankap *Gedong Panie*, liggende de **Balken** ter bezigtiging op de HOUTSTAPELPLAATS, nabij de kampong *Bandaran*, en het *Fort Prins Hendrik*, en de **Doodkistplanken** op het erf van de heeren W. CORES DE VRIES, aan den *Kaliemaas*. (216)

VERTREK VAN STOOMSCHEPEN.

HET VERTREK DER STOOMBOOT

PRINS VAN ORANJE,

naar **Batavia**

in vastgesteld op *Zondag den* 10*den Februarij* des morgens ten 8 ure.

Adres bij

(246) MAJOR MATZEN & CO.

STOOMBOOT OENARANG,

kapt. **S. van Hulstijn.**

Het vertrek der boot naar **Batavia** via **Samarang** is bepaald op *Zondag den* 10*den a. s.*

De Agenten,

(238) ADAM & CO.

HET STOOMSCHIP MENADO,

Kapt. COUTERON.

Vertrekt naar de MOLUKKOS via MAKASSAR TIMOR KOEPANG en DELLIJ, op Woensdag den 13den Februarij.

Adres bij

(239) W. CORES DE VRIES.

HET STOOMSCHIP PADANG.

Kapt. **Guyot.**

Vertrekt naar **Batavia** via **Samarang** *op Vrijdag den* 15*den Februarij.*

Adres bij

(240) W. CORES DE VRIES.

VERTREK VAN SCHEPEN.

PASSAGE naar NEDERLAND.

Wordt aangeboden met het Ned. barkschip

ADMIRAAL DE RUIJTER,

Kapitein S. STAPERT.

Deze bodem is voor den overvoer van passagiers zeer doelmatig ingerigt, vaart eenen bekwamen geneesheer en zal in het begin van **Maart** de reis aanvaarden.

Nadere informatiën te bekomen bij den Gezagvoerder in het *Marine-Hotel* en bij

De Agenten,

(229) SCHIMMELPENNINCK & CO.

Met wijziging in zoo verre van de vroeger geplaatste advertentie, zal bij eventuele verbodeming van het Hamburger schip

JOACHIM CHRISTIAN,

kapitein HOLM, ook de lading te Batavia en Soerabaya ingenomen ter behoeve van den geldschieter verbonden worden. Informatien bij

De Agenten,

(231) **FRASER EATON & CO.**

SOCIETEIT CONCORDIA.

BAL en SOUPER,

op den 19den dezer.

Namens de Directie,

9 *Februarij* 1861. *De Secretaris,*

(251) **STOELMAN.**

Het kantoor van den advocaat en procureur **Mr.** KOOIMAN is verplaatst naar de Chineesche Kamp naast het kantoor der firma ADAM & Co. (248)

Door vervroegd vertrek verhinderd zijnde, nog bij vele onzer vrienden en kennissen persoonlijk afscheid te nemen, zoo doen wij zulks bij deze, hen een bestendig welzijn toewenschende.

(253) **J. H. KOELMAN.**

Echtgenoot.

Une dame mariée, nouvellement arrivée de la Hollande, examinée en quatre langues modernes, et capable d'enseiguer la musique, désirerait se voir confiée l'éducation et l'enseignement de deux jeunes Demoiselles.

Reflectant on est prié de s' adresser *franco* sous l' initiale **M.**, au bureau de ce journal-ci. (230)

OP EENE TABAKSONDERNEMING

in het **Malangsche**, kunnen eenige geschikte **jonge lieden** geplaatst worden. – Degenen die reeds vroeger bij het vak waren en eenige kennis van administratie bezitten, zullen het meest in aanmerking komen.

Nadere informatie te bekomen bij

(227) **SCHIMMELPENNINCK & CO.**

PRAAUWENVEER

TE

SOERABAYA

Tot *Vrijdag den* 15*den Februarij a. s.* des middags ten 12 ure, kunnen ten kantore van den Notaris Mr. T. A. KLINKHAMER, inschrijvingsbilletten worden ingediend, voor den

AANBOUW van 300 KOYANGS PRAAUWRUIMTE,

Plan en voorwaarden liggen ter inzage, ten kantore van het praauwenveer.

SOERABAYA, *De directie voornoemd,*

21 *Januarij* 1861 B. J. VAN ECK.

P. BROEKMAN LZN.

(233) T. VON LAER.

Een JONG MENSCH, Nederlander van geboorte, bekend met de inlandsche talen, sedert ruim vier jaren op een SUIKER- en TABAKS ETABLISSEMENT werkzaam, en van goede getuigschriften voorzien, wenscht om redenen van gezondheid gaarne eene zelfde plaatsing zoo mogelijk in Java's Oosthoek.

Adres Letter **B** bij de uitgevers van dit blad.

(116)

SAMARANGSCHE

SCHOUWBURG-LOTERIJ,

De trekking dezer **LOTERIJ** zal alsnu plaats hebben in de **eerste helft** der maand *Maart* aanstaande, inmiddels zijn nog eenige Loten te bekomen,

Te **Batavia,** bij den Heer F. H. TIEDEMAN.
„ **Cheribon,** „ M. BLOK.
„ **Soerakarta,** „ J. A. WILKENS.
„ **Djocdjokarta,** „ G. WEIJNSCHENK.
„ **Samarang,** „ C. VON BORNEMANN.

SAMARANG, *De Secretaris,*

1 *Februarij* 1861. (220) **W. R. SEVERING.**

Wordt aangeboden

PRAAUWRUIMTE

gedurende de maand Februarij, tot in het begin der maand Maart, ter afvoer van producten van **Solo** naar **Soerabaja.**

Nadere informatien bij

(249) SCHIMMELPENNINCK & CO.

EEN HUIS aan de *Roomsche Kerkstraat*, thans bewoond door den heer DOMIS JR.

(252) **F. W. RIES.**

EEN HUIS aan den Grisseeschen weg.

Te bevragen bij

(245) **A. F. A. LOTH.**

Krambangan.

EEN PIANINO

uit de beroemde fabriek VAN ERARD te Parijs.

Te bezigtigen en te bevragen bij

(241) **WEIJERMANS & CO.**

bij

F. H. HEIJMAN.

1 KOETS.
1 VIS-A-VIS.
1 MIJLORD.
1 *HANDCHAIS.*
1 BENDIJ.

Allen van de zoo gunstig bekende fabriek van DUDART FRÈRES en met zeer veel zorg bewerkt.

(234)

EENE PIANINO

TE KOOP, van uitnemende qualiteit, dezer dagen regtstreeks uit Nederland aangevoerd. Dit stuk, **7 Octaafs Oblique**, *Palisander hout*; is voor Indië vervaardigd, door de voor ongeveer twee jaren, in Nederland voor hun fabrikaat bekroonde, **J. KUPERS & ZOON** te *Amsterdam* (niet KUIPERS te *'s Gravenhage.*)

Te zien en te bevragen aan het MARINE HOTEL te *Soerabaija.*

(250)

bij

F. H. HEIJMAN.

ZES ZILVEREN VRUCHTSCHALEN
en
ZES CRISTALLEN VRUCHTSCHALEN
met **ZILVEREN VOETSTUK** alles prachtig gedreven.

(235)

ONTVANGEN.

GEROOKTE ZALM.
STOOMZALM.
LENGVISCH.
POEDERCHOCOLADE.
SAUCYS DE WESTPHALIE.
MACARONI EN VERMISELLI
POMMERANS EN BONEKAMP BITTER.
Engelsche Mosterd,
en DIVERSE PROVISIEN en DRANKEN.

Bij

C. H. GRIMM.

(232)

MET TOESTEMMING VAN DEN HEER RESIDENT.
Cirque Olympique de Paris.
Onder Directie van den heer H. OLIVIER.

Op Zaturdag den 9den Februarij,

Op algemeen vereerend verzoek.

1ste rang	*f* 3.—
2de „	„ 2.—
Officieren tot en met den rang van kapitein	„ 2.—
Onderofficieren	„ 1.—
Korporaals en flankeurs	„ 0.50
Inlanders	„ 0.50

(247)

NEDERLANDSCH INDIE.

SOERABAYA, den 9den Februarij 1861.

— Dezen nacht, omstreeks $4^1/_2$ uur, is er voor de derde maal eene brutale diefstal met overklimming en inbraak gepleegd aan het gouvernements geldkantoor, waarvan de omstandigheden zich ongeveer aldus hebben toegedragen.

De dieven hebben de vorst van het dak van dat pakhuis het digst aan de kerk grenzende, met behulp van een touw weten te beklimmen en zijn in de goot afgezakt, van waar zij eenige pannen hebben afgenomen en met eene kleine zaag, die zij bij zich hadden, een paar panlatten uitgezaagd.

Zij bevonden zich alsnu op den zolder van het koper depot pakhuis, grenzende aan het eerste zilverpak. Alle zolders zijn aan het plafond bedekt met ijzeren roosters. De dieven hebben het bovengedeelte van den scheidsmuur doorgebroken, juist tusschen de roosteruiteinden, welke een eind in het metselwerk waren ingelaten.

In de geldkamer gekomen hebben zij een kist open gebroken en daaruit *f* 6500.— ontvreemd en naar buiten gebragt, alwaar zij echter door een policiedienaar zijn ontdekt en het toen op een loopen hebben gezet en niet konden achterhaald worden, een in de rigting van den kalimaas, een ander de roode brug over.

Het is opmerkelijk en zou al ligt tot de verdenking van medepligtigheid kunnen leiden, dat een Javaansche wacht onder het afdak der kerkingang en eene andere aan de poort van het binnenplein van het residentie kantoor, alwaar nu kortelings eene lantaarn geplaatst is, welke beide tot 5 ure aldaar moeten post vatten, ten half vijf ure reeds verdwenen waren en de lantaarn toen, vermoedelijk uitgeblazen, niet meer brandde.

De dieven hadden lange zakken bij zich in den vorm eener beurs, met eene opening in het midden, vermoedelijk om aan ieder einde een paar zakken specie te doen en dien dan over den schouder hangende en met de sarong bedekt, gemakkelijk te kunnen dragen.

Behalve de hierbovengenoemde, achter gelaten som van *f* 6500.— vond men het touw, de zaag en de zoo even beschreven zakken.

Bij natelling der specie in de kist blijkt, dat de dieven toch nog *f* 890.— hebben kunnen medenemen.

In N°. 9 van het *Bataviaasch Handelsblad* komt de volgende advertentie voor van een talentvol landgenoot:

Een Nederlander van zeer goede familie, gehuwd, 29 jaren oud, *oud- Officier*, grondig bekend met de Fransche, Duitsche en Nederduitsche talen, het Italiaansche boekhouden, de Suiker- en Koffij-cultuur, de stel,-meetkunde, Géodésie, regtlijnig, bouwkundig en topograpisch teekenen, opname en wat verder tot eene goede opvoeding behoort, zag zich gaarne geplaatst bij eene fabrijk, landelijke onderneming, een handelshuis als anderzins.

Eene fashionable behandeling wordt geprefereerd boven hoog salaris.

Adres franco X²,

Postkantoor Pekalongan.

Begeerde hij niet eene plaatsing op *eene fabrijk, landelijke onderneming, een handelshuis als anderzins*, en dus verschillende betrekkingen op eens, dan zouden wij eene goede plaatsing voor hem weten bij een handelaar in *lak*.

ITALIE.

De sardinische genie heeft beslist, dat het noodig was al de kracht der piemontesche troepen voor Gaeta te vereenigen tegen Monte-Secco. Wanneer men zich daarvan meester gemaakt heeft, zal men op het plateau, hetwelk op deze hoogten wordt aangetroffen, batterijen van getrokken geschut opstellen, met behulp waarvan men een vernielend vuur tegen de vesting zal openen. De Monte-Secco ligt op 500 ned. ellen afstands van de eerste omwalling en is nog in het bezit der napolitanen, die er zich sterk bevestigd hebben.

Men heeft berekend, dat men, tot het bereiken en veroveren van deze positie en tot de oprigting van batterijen aldaar, ongeveer drie maanden tijds zou behoeven; waaruit volgt, dat de piemontesche artillerie niet met vrucht zal kunnen werkzaam zijn voor de eerste dagen van het aanstaande voorjaar.

Maar tevens is er besloten om, ten einde de stad te bestoken, te Capuccini, eene positie op 1400 ned. ellen afstands van hare wallen gelegen, de twee mortierbatterijen op te stellen, die den 19den Nov. door de transportstoomboot *Dora* van Genua zijn aangebragt. Ter bereiking van dit plan heeft men begonnen een weg aan te leggen, die binnen twintig dagen voltooid zoude zijn en regtstreeks naar Capuccini zal voeren. Zoodra deze batterijen zullen voltooid zijn, zal het bombardement aanvangen om zonder tusschenpoozen te worden voortgezet.

Terwijl de aanvallers aldus geduchte toebereidselen maken, is men van de zijde der verdedigers op krachtigen tegenstand bedacht. De Koning beschikt nog over 16,000 man goede troepen; de werken aan de land- en zeezijde zijn gewapend met 8 à 900 vuurmonden; levensmiddelen, ammunitie en legervoorraad zijn overvloedig aanwezig en de vesting wordt geregeld van het noodige voorzien.

— De toskaansche *Moniteur* van 27 November behelst eene depeche, die zegt, dat een veertigtal vrijwilligers uit het hertogdom Castro te Aquapendente is binnengevallen en de pauselijke vrijwilligers ontwapend heeft. Overal hebben zij het wapen van Savoije uitgestoken. De pauselijke gouverneur is gekneveld en negentien gendármes zijn gevangen gemaakt.

— Er zal een spoorweg worden aangelegd langs de kusten van Ligurie. De daartoe strekkende concessie is verleend aan het credit mobilier, in vereeniging met onderscheidene handelshuizen van Italie.

— Volgens het algemeen verspreide gerucht is de advocaat-generaal Schwarck ter beschikking van den minister gesteld. Dit is ten gevolge van de zonderlinge woorden, door hem gesproken bij gelegenheid van de behandeling van het proces Stieber, naar aanleiding waarvan eene verklaring in de halfofficiele *Preuss. Zeit.* is verschenen, welke zoo hevig door de meeste dagbladen is aangevallen en waarover de algemeene opinie zich zoo bijzonder ongunstig heeft uitgelaten. Wijders zullen nog de volgende wijzigingen in het personeel der policie worden gebragt; de president der policie de baron van Zedlitz zal aftreden en vervangen worden door den baron von Bardeleben, die vroeger reeds deze betrekking heeft bekleed en in der tijd is opgevolgd door den heer Hinkeldey.

CORRESPONDENTIE.

Mijnheer de redacteur!

Aan het u aangeboden stuk betrekkelijk het vonnis van het residentie-geregt mogt, blijkens correspondentie Oostpost No. 28 geene plaatsing te beurt vallen, dat spijt mij; het zij zoo!

Mag ik u echter ééne vraag doen, die gij bij meerdere wetskennis welligt beter zult kunnen beantwoorden dan ik.

Verbeeld u: geruimen tijd geleden stond voor het residentie-geregt te regt de tweede persoon, van wien in uwe correspondentie van Zaturdag jl. gewag wordt gemaakt, beschuldigd van een oorveeg te hebben gegeven, doch werd toen *vrijgesproken.*

Thans is hij veroordeeld op een diergelijke beschuldiging *tot vijf dagen* gevangenisstraf, en grondt zich de zwaarte dezer straf op *recidire.*

Is het uwe meening dat hier *recidive* bestaat, of kan volgens uwe zienswijze een verkeerd begrip aanleiding t t verkeerde toepassing hebben gegeven?

Uw getrouwe lezer.

Het spreekt van zelf dat het eerste criterium voor *recidive* is: *vroegere veroordeeling.* Is werkelijk de bedoelde liefhebber van oorvegenuitdeelen vroeger *vrijgesproken*, hetgeen ons uit uwe verige correspondentie niet bleek, dan kan hij nu niet zwaarder zijn gestraft op grond van *recidive.* Zulk een abuis kan men echter bezwaarlijk bij een regter veronderstellen.

Het stuk getiteld: *stoffelijk nadeel veroorzaakt „door zedelijke boomschenderij", gepleegd aan figuurlijke dadappen, in een geestelijke koffijtuin*, geschreven naar aanleiding van een hoofd-artikel, voorkomende in het 11e. nommer der *Nieuwsbode*, kan niet geplaatst worden. Het behoort beter in de *Nieuwsbode* te huis, als aan den redacteur van dat blad gerigt.

SCHEEPSBERIGTEN.

In lading en in reparatie liggende Schepen te Soerabaya.

Vlag.	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerders.*	*Bestemming.*	*Agenten.*
Nederlandsche	Ridderkerk.	H. Teerlink.	Nederland.	B. Kopersmit & Co.
„	Vier Gebroeders.	Bonk.	„	„ „ „ „
„	Australie.	Jochems.	„	„ „ „ „
„	Watergeus.	H. R. Giezen.	Onbepaald.	E. Ten Brinck & Co.
„	Kaap Hoorn.	L. J. Dik.	„	„ „ „ „ „
„	Wilhelmina.	Ihuin.	In reparatie.	„ „ „ „ „
„	Prins Fred. der Nederl.	C. C. de Witt.	Onbepaald	Schimmelpenninck & Co.
„	Marianne.	Gronbeck.	Rio Janeiro.	„ „ „
„	Admiraal de Ruiter.	Stapert.	Nederland.	„ „ „
Engelsche	Annie Archibald.	John Furney.	Onbepaald.	J. F. van Leeuwen & Co.
Nederlandsche	Elisabeth.	H. A. Harms.	Nederland.	„ „ „ „ „ „
„	Brouwershaven.	P. Jauzen.	„	„ „ „ „ „ „
Hamburgsche	Joachim Cristiaan.	Holm.	In lossing.	Fraser Eaton & Co.
Nederlandsche	Anna & Elize.	Jaski.	Nederland.	„ „ „ „
Zweedsche	Avik.	Ahlborg.	Finland.	„ „ „ „
Brem.	Cappella.	Lange.	„	Mathieu Ebbs Ruys & Co.
Hamburgsche	Malvina Vidal.	Kessal.	Rotterdam.	„ „ „ „ „
Nederl. Ind.	Stoomboot Samarang Paket.	Scheel	In reparatie.	„ „ „ „ „
Hamburgsche	Amazone.	Riese.	Rotterdam.	„ „ „ „ „
„	Antoinette Seraphine.	A. Victor.	„	P. Kervel & Co.
Nederlandsche	Magdalena.	J. Kooy.	Amsterdam.	„ „ „ „
„	Ottolina.	Eeleman.	„	„ „ „ „
„	Maria Agnes.	van Deursem.	Amsterdam.	„ „ „ „
Engelsche	Schotch Lassie.	Kennedy.	Onbepaald.	Hill Broekman & Co.
„	Stately.	Wicherley.	China.	Mc Lennan & Co.
Zweedsche	Catharina.	Olssen.	Onbepaald.	„ „ „
Nederlandsche	Calijpso.	Poolman.	Amsterdam.	„ „ „

Aan- en Uitvoer te Soerabaya op den 9den Februarij 1861.

UITVOER.

Naar Amsterdam per het Ned. schip *Magdalena*, gezagv. J. KOOY.

220 pic. kopergeld, 862.64 pic. tabak, 1633 pic. rijst, 126.64 pic. rotting, P. KERVEL & Co; 1500.01 pic. suiker, B. J. VAN ECK & Co; 2400.28 pic. suiker, FRASER EATON & Co.

Naar Nederland via Panaroekan per het Nederl. schip *Cornelia Geertruida*, gezagv. HOEKSMA;

1602.77 pic. suiker, 150 pic. tin, 100 pic. rotting, N. H. M.

Marktprijzen.

SUIKER *f* $16^1/_2$.—
KOFFIJ *f* $34^1/_2$.—
RIJST (CARGA) *f* 135 @ *f* 155.—
ID. (WITTE) *f* 180 @ *f* 195.
ARAK *f* 50.—
ROTTING *f* 8 @ *f* $9^1/_2$.—
WISSELKOERS *f* 102%.—

PROTESTANTSCHE EEREDIENST

Zondag den 10den Februarij 1861.
's Morgens te half negen ure.
Ds. VAN STEEDEN.

ROOMSCH-KATHOLIEKE EEREDIENST

Zondag 10den Februarij 1861.
Eerste H. Dienst te 7 ure.
De Hoogmis te 8½ ure.
Het Lof 's avonds te 6½ ure.

Voor ieder in dit blad voorkomend artikel, hetwelk van geene onderteekening is voorzien, stelt de Redactie zich verantwoordelijk zoolang daar naar geen ander schrijver wordt opgegeven.

GEDRUKT BIJ LE ROY & CO TE SOERABAYA.